

יומנו אל ים

עתון לימאי ועובדי אל-ים

גליון מס' 95

ראש השנה תשנ"א

ספטמבר 1990

זרקור על...

חובל ראשון שלמה אוזן

נמל שני, שבו רק מתקנים. המתנה למיבדוק, תיקונים, מיבחן כשירות - מן הון להון עברו להם עוד כמה שבועות ועד שראו את חיפה בעיניים הגיע מניין החודשים של המסע הזה לחמישה. ניח שקבעת פגישה עם החברה שלך מייד כשתגיע לחוף - אז איחרת באיזה שלושה חודשים...

זה בדיוק המקום לספר מעט על החיים הפרטיים של הימאי

שלמה אוזן הוא בן 32, נשוי ואב לבן ובת. קריירה שמריירה - המשפחה אצלו מעל לכל. "אני מנצל כל רגע מנוי, כדי להיות עם האישה והילדים. אפילו את החופשות שלי אני נוטל בתקופת הקיץ, על-מנת שיצטלבו עם החופש הגדול של הילדים."

כיוון שעוסקים בנושא המשפחה והים, מבקש שלמה לומר כמה מילים טובות על יחסה של אלי-ם לנושא הרגיש הזה: "פעמים רבות איפשרה החברה לבני משפחתי להפליג איתי בצוותא. דבר זה מסייע לנו מאוד להתגבר על הניתוק הממושך. ככל הידוע לי, בחברות אחרות - הדברים הרבה יותר מסובכים."

שלמה מספר על נסיעה משפחתית אחת הזכורה לטוב במיוחד. כל החברה שבה מארצות הברית על סיפון ה"ליאוני", כשאבא, לשם שינוי, איננו בתפקיד: "זה היה כיף לא נורמלי. אכלנו מצויין, ראינו סרטים טובים, שיחקנו, השתכשכנו בבריכה. מי שמזדמנת לו נסיעה מעין זו -שיקפוץ עליה. זה הרבה יותר מוצלח ממלון של חמישה כוכבים."

וכדי להסיר אי-הבנות, כאילו החיים בים הם חגיגה אחת גדולה, יסופר להלן על שיגרת היומיום האפורת או ככה. "מה זה אונייה?" (שואל שלמה ומשיב).

"אונייה זה ארגו דחוס הצף על פני המים ומכיל קבוצת אנשים מיקרית למדי שנישלחה לשם. האנשים מביאים איתם לארגו את כל הבעיות שלהם ויש לכך השפעה מסויימת על תיפקודם. הם בודדים - ללא המשפחה, ללא החברים הקרובים - ולא אחת קורה, שהם ניוקקים לסיוע. כשאנשים נותנים בך אמון הם נוטים לשתף אותך בבעיות האישיות שלהם, גם באותן אלה שאינן קשורות ישירות לעבודתם."

"הכי קל להתעלם מעניינים כבדים שכאלה. מי צריך את כאב הראש הזה, כשיש כל כך הרבה דברים חשובים

מן ההתחלה טורח שלמה להבהיר: "אל תחפש אצלי את המודל של 'הימאי הישראלי המצוי'. אני לא המיקרה. לא חלמתי על קריירה ימית כבר בגיל שנתיים. לא השטתי אוניות באמבטיה בשירת 'קדימה ספן'. לא למדתי בבית ספר ימי. לא שירתתי בחיל הים. בכלל, בהשכלתי אני טכנאי כימיה."

- ראו, למשל, מה התרחש בהפלגה הראשונה...

להלן יסופר על אונייה שיצאה למסע בן חודשים ושבה הביתה לאחר יותר מחמישה חודשים

את הפלגתו הראשונה כקצין ערך שלמה על ה"ערד", הפלגה שיגרתית לברזיל, לא משהו חריג. מסע של חודש לכל כיוון פלוס פריקה והעמסה - סך הכל חודשיים ועוד כמה ימים. בתנאי, כמובן, שהכל מתנהל לו על מי מנוחות...

הצרות החלו בדרך חזרה. אי-שם בלב האוקיינוס האטלנטי נישרר לפתע אחד מלהבי המדחף. מה שאין זה מה שיש - ובלית ברירה, ה"ערד" המשיכה לנוע על SLOW בזהירות בזהירות. אילו התקלה הארורה היתה מתרחשת סמוך

לנמל כלשהו - מילא, אבל במיקרה שלנו זה קרה בלב הים הגדול, ממש באמצע הדרך בין ברזיל לצרפת...

ואם כל זה לא הספיק, הנה ניקלעו מלחינו בישי-המזל לסופה עזה, שהתעללה באוניה המקרטעת בתענוג מיוחד: "במהלך שני ימי הסופה - לא רק שלא התקדמנו, אלא בכלל נסוגנו לאחור, מפני שהמנוע לא סחב והמדחף לא דחף", נזכר שלמה בחיוך מסוים.

חודש תמים - אתם קוראים נכון! - חודש תמים התנהלה לה ה"ערד" על גלי האטלנטיק ב-SLOW מוציא מן הדעת עד שהגיעה לנמל מבטחים בצרפת. מן הנמל הראשון, שבו רק מורקים, צלעה האוניה באיטיות אל

אז בראשית יסופר, אפוא, איך נוצרה הכימיה בין שלמה אוזן לבין הים

את ההשכלה התיכונית רכש שלמה אוזן בבית-הספר בסמי"ת, במגמה להנדסה כימית. לאחר השירות הצבאי חיפש שלמה עבודה במקצוע ובאופן טיביעי, הוא הגיע למופעל "דשנים". קרוב משפחה, ששימש ככלכל ראשי באל-ים, שיכנע אותו לנסות את האופציה הימית: זה מקצוע טוב, בטוח, מעניין ומכניס, אמר הכלכל הראשי - ושלמה התפתה לנסות.

וכך, ביום בהיר אחד ב-1980, התייצב בחורצייק ביישן אצל טומי וביקש פרטים. דבר ראשון הוא נישלח למכון להכשרה ימית, ללמוד את האלף-בית של העסק. כשסיים, הוצב כצוער על ה"הר סיני" לשנה שלמה. "לא נהניתי משום הנחות. העבר שלי הרי היה נקי לחלוטין מכל ים ואפילו לא ידעתי כלי שייט מהו. שנת הצוערות על האוניה ניראתה לי ארוכה ארוכה. העבודה קשה, השכר זעום. ללא ספק היתה זו התקופה הרעה ביותר שלי בים. עד כדי כך לא נהניתי, שלא פעם ולא פעמיים חשבתי לנטוש. איכשהו המשכתי לסחוב, אפילו אינני יודע מדוע..."

איכשהו חלפה לה השנה ושלמה הלך לקורס קצינים שלישיים. הקורס, איך לומר, "סידר" לו את הראש. קצין על אוניה - זה כבר עניין שונה לחלוטין ומן העמדה הזו קל וסביר יותר לחשוב על הים כאובייקט לקריירה אפשרית. לא שהחיים בתור קצין הם כל כך פשוטים

המשך מעמ' 3

לעשותם. לדעתי, זו איננה גישה נכונה. קצין צריך להיות מעורב. אסור לו לעצום עין לנוכח מצוקות, גם אם אלה אינן נכללות בהגדרה הפורמלית של התפקיד "אחריות הקצין הראשון היא מדידה מאוד. מתוקף תפקידו הוא אמרא לפחות לשני שלישים של כוח האדם והמערכות באותה צוות האנשים מתחלף לעיתים מזומנות, הבעיות של היום אינן דומות לאלה של אתמול. המשימה שלי אינה פשוטה ליישם אבך פשוטה מאוד להגדרה. לדאוג שהאגיה תהיה מתופעלת היטב ושהאנשים יסתובבו עם חיוך על הפנים ויהיו "happy". בכלל, מן הראוי, שמסלול ההכשרה לקצונה יכלול השתלמות רצינית יותר ביחסי אנוש ובפסיכולוגיה. יש לנו הסך ניכר בתחומים הללו. כשלעצמי, אני קורא ספרים בנושאים אלה, מפני שיש לי עניין וצורך אישי בכך. לדעתי, יש למסד את הלימוד הזה ולהרכיש אותו בדרך מסודרת לכל מי שעתידיים למלא תפקיד פיקודי באוניה. "מה יוצא מזה? - יוצא, שאין זה נכון לומר, כי יום העבודה של קצין באוניה מסתכם רק בשמונה שעות המישמרת. זוהי הגדרה צרה ופורמלית של התפקיד. יום העבודה של הקצין אף פעם אינו מסתיים, מפני שהאחריות לאנשים אף פעם אינה מסתיימת." (אבל כאן, לפחות, מסתיימת הסקירה על השיגרה האפורה של ההווה...)

...ולהלן יסופר על התיקוות הוורודות, שהלוואי ויתגשמו בעתיד העתיד, מבחינתו של שלמה אוזן, צופן בחובו שתי תיקוות: קורס רבי-חובלים ובעקבותיו - קידום לתפקיד קפטן. שלמה סבור, כי שתיהן בלתי ריאליות, בעיקר השניה. "הכל תלוי במצב הספנות, אם לא ישתפר - או אז אין סיכוי, שיגדל מיספר האוניות בחברה. עתיד הצי הוא נושא המדאיג מאוד את האנשים. כבר כמה שנים, שהם עדים לתהליך עיקבי של פיהות במיספר האוניות תוך צמצום מקביל במיספר מקומות העבודה." נכון, המציאות קודרת. אבל ימאים נמי אם לא הם? הם אנשים עם אופק ואופי, היודעים לעמוד בטלטלות ובסערות עזות וממושכות. כן, יש אור בקצה הורקור.

זר ברכות

- לסממה הנרי - להולדת הנכד
- לרדה אספאו - לגיוסו לצה"ל
- לורסאנו בצלאל - להולדת הבן
- לסבחה אליהו - לנישואי הבת
- לאלפסי ליאון - לנישואי הבת
- לסממה הנרי - לנישואי הבן
- לשייקה גרומן - לנישואי הבת
- למוצי'ניק יהודית - לבר-מיצווה של הבן
- לצור עמרם - לבר-מיצווה של הבן
- לפטר הברלינג - לנישואי הבת

to PETAR HEBERLING
Congratulations
on his daughter's wedding

איחולים

- למוריס מור - להסמכתו לרב-חובל
- לרפאל שמואלי - להסמכתו למכונאי שני
- למריץ ניקולה - לעלייתו לדרגת מכונאי ראשון

EL YAM LOG

MAGAZINE FOR SEAGOING
AND SHORE PERSONNEL
OF "EL-YAM"

NO. 95 • SEPTEMBER 1990

